

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПАРЛАМЕНТ

Налогланы юсюнден законнга жангы статья къошулганды

КЪМР-ни Парламентини жаз башы сессиясы законла чыгарычу органы президиуму жыйылыуу бла башланганды. Аны спикер Татьяна Егорова бардырганды.

Бюджет, налогла эм финансла жаны бла комитетни башчысы орунбасары **Сафарби Маремук** «КЪМР-де бюджетни къурауу эм бюджет процессни юсюнден» законнга тюзетиуле бла шагъырей этгенди. Анга «Эллени бюджетлерине нало-

гланы бѐлююну бирикдирилген низамы» деген жангы бѐлюм къошулады. РФ-ни Бюджет кодексини 61.1-чи статьясыны 4-чю кесегине тийишлиликде адамланы файдаларындан алынган эмда бирикдирилген эл мюлк налогла эллени бюджетлеринде къаладыла. Закон бла уа андан муниципал районнга ѳтдюрюлген ѳлчѳм 8 эм 20 процентде тохташдырылды.

Социал политика, уруну эм саулу къошулуу комитетни башчысы **Хусейн Кажаров** «КЪМР-ни инсанларыны саулу къошулуу сферада бо-

лумну бир халгъа келтириуну юсюнден» законну проекти бла шагъырей этгенди. Ол федерал излемле бла келишдирилгенди. Анда халкъны медицина жумушла бла жалчытыуну борчлары шарт белгиленгендиле.

Ол санда Правительствону бла жууаплы органы араларында полномочияла юлешинедиле, саулу къошулуу ишин къурауу низамы тохташдырылды, хакъсыз медицина болушлукъ бериуну жер-жерли программаларын жарашдырыуну энчиликери белгилендиле. Ол кючюне кирсе, «КЪМР-де халкъны саулу къошулуу юсюнден» 1996 жылда 13

августда къабыл кѳрүлген законну иши тохтатыллыкъды. Документни тынгылы тинтгенден сора, ол Правительствону къараууна берилликди.

Президиумну келечилери федерал законланы проектлерин, РФ-ни субъектлеринде коллегаларыны законодательный башламчылыкъларын да тинтип, алагъа кеслерини эсгертилерин этгендиле.

Депутатла Парламентни кезиулу пленар жыйылыуун 2017 жылда 26 январьда бардырыргъа келишгендиле.

КЪМР-ни Парламентини прѳсс-службасы.

Байрам

Айырмалы журналистлеге - алгышлауула бла саугъала

Тюнѳне Басманы ююнде къуанчылы жыйылыуу болганды. Анга республикалы газетлени бла журналланы келечилери, телерадиокомпаниялада, издательствода ишлегенле чакъырылгандыла. Аланы профессионал байрамлары бла алгышларгъа уа Парламентни бла Правительствону, тюрлю-тюрлю министрстволаны бла ведомстволаны, организацияланы башчылары келген эдиле.

Жыйылыуу ача, КЪМР-ни Правительствону Президенти орунбасары Таймураз Ахохов Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коковну басмада ишлегенлеге алгышлауу сезюн окъуганды. Республиканы оночусу асламлы информация органла жамауатны жашауунда магъаналы жер алгъанларын чертгенди. «Бююнлюкде газетлени бла журналланы редакцияларыны коллективлери, шѳндюгю информация амалланы, материалланы жарашдырыуну жангы формаларын хайырланыл, аны бла бирге уа усталыкъ даражаларын бийикке кѳтюре, жамауатыбызны акъылын бла сезимин тюз ызгъа салыуу тийишли юлюшлерин къошадыла. Ала мындан ары да жамауатны бирикдириуге себеплик этериклерине, республиканы бла Ата журтубузну сеирлерине

Шауаланы Разият Ботталаны Мухтарны алгышлайды.

кертчилей къаллыкъларына бир ишекликим жокъду», - дегенди.

Ызы бла хычыуун жумушла башлангандыла. Ирина Ело-

кова, Марина Зарамышева, Залина Истепанова, Зарина Канукова, Османланы Хыйса РФ-ни Связь эмда асламлы коммуникацияла министр-

Османланы Хыйсаны Таймураз Ахохов саугъалаганды.

ствосуну сыйлы грамоталары бла саугъаланганын айтып, Таймураз Борисович аланы иелерине бергенди. Басма эм асламлы информацияны федерал агентствосуну бюсюреу къагъытлары бла уа Ботталаны Мухтар, Игорь Габич саугъалангандыла. Дагъыда журналистлени бир къаууму КЪМР-ни Правительствону бюсюреу къагъытларына тийишли болгъандыла, ол санда Андрей Патаджи бла Игорь Габич.

Андан сора КЪМР-ни Парламентини Культура, граждан обществону институтларын айнытуу эмда асламлы информация органла жаны бла комитетини председатели Борис Паштов Ольга Калашникова, Элина Караева, Лидия Кудеева законла чыгарычу органны Сыйлы грамотасы бла саугъаланганын айтып, аланы алагъа бергенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Айырмалы журналистлеге - алгышшлаула бла сауьгала

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Республиканы саулюкь саьклау министрине болушлукь-усу Лилия Шомахова, КьМР-ни культура министри Мухадин Кумахов, уруну, иш бла жалчытыу эмда социал кьоруулау министрине орунбасары Ратмир Ацканов,

жаны бла министерствону, РФ-ни Художниклерине союзуна да келечилери, КьМР-ни Башчысыны кенгешчиси Игорь Дроздов журналистлени алгышшлаулаулары бла кьалмай, ведомстволу грамотала, ахча сауьгала да бергендиле.

тийишли болгъанлары араларында бизни коллегаларыбыз Мокьаланы Зухура, Байсыланы Марзият, Моттайланы Светлана, Сабанчыланы Арипа, Шукаланы Роза, Улбашланы Мурат, Холаланы Марзият эм кеп башхала бар эдиле.

Кьырал статистиканы федерал службасыны Кьабарты-Малкьар Республикада территориялы органыны атындан грамоталаны бла ахча сауьгаланы КьМР-ни Басма эм асламлы коммуникацияла жаны бла кьырал комитетини председатели Людмила Казанчева бергенди.

Басма эм асламлы коммуникацияла жаны бла кьырал комитет кеси да сыйлы грамоталары бла бир кьауум адамны сауьгалагъанды, аланы араларында район газетледе ишленгенле аслам эдиле. КьМР-ни Журналистлерине союзу да былтыр юбилейлери болгъан ветеранлары, бусагъатда ишлей тургъанлары да белгилегенди. Ала кьурагъан конкурслада хорлап, онбеш журналистни аты айтылгъанды. Аланы араларында «Профессионал сообществону аллында кыйыны ючюн» деген сыйлы белгиле радиону баш редактору Ботталаны Мухтар, «Кабардино-Балкарская правда» газетини бёлюмюню редактору Альберт Дышков тийишли болгъандыла. Бийик тау-геофизика институту

Мокьаланы Зухурагъа Тимур Вадахов ыспагъа этгенди.

сыйлы грамоталары Наталья Черемисинагъа жетгенди, «Урушну сабийлери» деген майдал бла Евгений Листопадов, Шахмырзаланы Алексей, Алихан Шурдумов сауьгалангъандыла.

«2016 жылны бек иги журналист иши» деген конкурсда хорлап, Союзу сыйлы диплому да бир кьауум журналистге берилгенди. Аланы алгъанлары араларында бизни коллегаларыбыз Чомаланы Гульнара, Анна Габуева, Асланби Арипов да бардыла.

«2016 жылда бек иги радиопрограммасы» буреуну болгъанды - Ахмед Мизовну. «Бек иги телепрограмма» номинацияда уа Анна Хапцеваны «Жашау - тепсеуде» деген беруиу белгиленгенди. «Кьабарты-Малкьар» телекомпанияны редактору Альбина Тамазова, КьМР-ни Кьырал басма комитетини бёлюмюню таматасы Анна Романовская, «Советская молодежь» газетини

ишчиси Наталья Печенова конкурсну лауреатлары болгъандыла.

Тишируулары Нальчик шахар советини таматасы Лидия Дигешева да организациягъа хар жаны бла да себеплик этген журналистлеге ырызлыгъын билдирип, сауьгала бергенди.

Быйыл школчула да сауьгалангъанлары белгилерге тийишлиди. «Бек иги школ газет» деген номинацияда Зольск районну Малка элини 1-чи номерли, Тёбен Чегемни 2-чи номерли, Прохладный шахарны 6-чи номерли окьуу учреждениялары алгъа чыкьгъандыла. Дипломланы алагъа КьМР-ни Журналистлерине союзуна правление председатели орунбасары Шауаланы Разият бергенди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Анзор Курашинов Улбашланы Муратха сыйлы грамота бергенди.

Граждан обществону институтлары бла байламлыкъла кьурау эмда миллетлени ишлери жаны бла управленианы башчысы Анзор Курашинов, эл миолк министри орунбасары Тимур Вадахов, курортла эм туризм министри Ислам Хасанов, Билим беруиу, илму эм жаш тёлюню ишлери

«НОТР» телекомпанияны баш директору Владимир Вороков а «Кабардино-Балкарская правда» газетини бёлюмюню редактору Моттайланы Светлананы Чыгьармачылыкьны халкьла аралы академиясыны академиги болгъаны бла алгышлагъанды. Ол кюн сауьгалагъа

ТАПЛАНДЫРЫУ

Федерал жолла кенг, жарыкь эм кьоркьуусуз боладыла

Жоллагъа оуо этген «Кавказ» казна учреждение былтыр СКФО-да 330 километрден аслам жолну тап халгъа келтиргенди. Бу организациядан бизге билдиргенлерича, ол санда кепюрлени 202,8 метрине бла жолланы 51,7 километрине тынгылы ремонт этилгенди.

Алай бла былтыр Шимал Осетия-Алания Республикада «Транскам» автомобиль жолда тоннель (узунлугьу 350 метр) хайырланьгъа берилгенди. Анда кьар юзюлюге кьажау эки галерея да ишленгенди. Андан сора да, Кьарачай-Черкесде 23,5 километрге чыракь чыпынла орнатылгъандыла.

Кьоркьуусузлукьну жалчытыр мурад бла 2016 жылда «Кавказ» федерал жолда жаяу ётерге эркин этилген жерле (оноусу) да салынгандыла, тийишли белгиле, адамла жолгъа чыкьмазча

чалдышле (битеу да бирге 650 метр) орнатылгъандыла. Дагъыда ызланы экиге айыргъан трос тартылгъанды, 15 светофор ишлетилгенди. Битеу бу жумушла уа федерал трассада аварияланы азайтыу гъа себеплик этгендиле

Бюгюнлюкде уа «Кавказ» федерал жол СКФО-ну беш субъектине тартылгъанды. Битеу да бирге аны узунлугьу 1,8 минг километрден асламды. Битеу бу жумушла уа аны узунлугьу 382,5 километрини.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Оноу

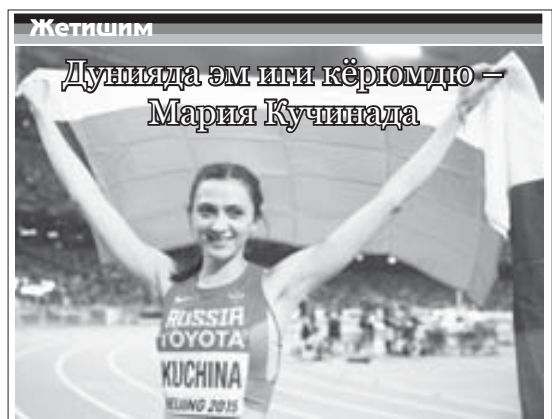
Орамда кемчиликлени тюзетедиле

Нальчикчилени талай тарьгьуулары эмда оюмлары бла байламлы Кьабарты орамны баш жанында жаяу журюген кесегинде шахарны администрациясы аякь жолла ишлерге оноу этгенди.

Сагьынылгъан объектлени кьурулушларына Тепсеу залны кьатында эм сабийле ойнагъан майданны кьатларында жер бёлюнгенди. Алагъа таза суу, ток да тартыллыкьды, кеслери да канализация сетьге кьошул-

лукьдула. Жангы объектлени хайыры бла солугъанлагъа тапдырылгъан жумушланы качествосу да кетюрюлюкю.

Нальчик шахар округну администрациясыны пресс-службасы.

КьМР-ни Спорт министрствосуну пресс-службасындан билдиргенлерине кере, жерлешибиз женгил атлетчи Мария Кучина эндиги спорт сезонда биринчи стартда «Лукашевични эм Середкинни мемориалында» хорлагъанды. Бу эришиуге Россейни эм кючю атлетчилери кьатышхан эдиле. Ол биринчи керенден окьу-

на 1,94 метрге секиргенди, аны бир башха спортчу озалмагъанды. Бюгюнлюкде ол кёрюмдю дунияда эм игиге саналады. Бу хорламы бла Мария «Аламны чемпионатына» кьатышырча марданы толтургъанды. Аны тренер Геннадий Габрилян юйретеди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Конкурс

Эм устала - резервде

2016 жылда КьМР-ни прокуратура органларында бек иги кьырал терслеучюсю уголовный-сюд бёлюмюню прокурору Залина Аджиева болгъанды. Ведомство бардыргъан конкурсда комиссияны оноуу бла башхаладан айырмалыгъа саналгъанды. Мындан ары уа ол конкурсну федерал бёлюмюне кьатышырыкъды.

«КьМР-ни прокуратура-

сыны бек иги кьырал терслеучюсю» деген эришиуле хар жылдан да бу органда ишленгенли профессионал усталыкьларын игилендирип, аланы онларын ачыкьлар, бийик кьуллауыгъа кандидатланы резервин кьурау мурад бла бардырыладыла, деп билдиргендиле бизге бу ведомстводан.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

ТЮРЛЕНИУЛЕ

Пенсиячыланы не затла сакълайдыла

2017 жылда Россейни пенсия системасында талай түрлениуле болукъдула. Алагъа ахчаларын бусагъатда алганла, энди аллыкъла, иш бла жалчыханла да эс бурургъа керекдиле.

Алай бла, бек алгъа, аланы ёлчмелери кёбейтилликдиле. Къырал эм социал пенсияла алганлагъа жашау этерге жетерик ахчаны эм аз ёлчмине да къараллыкъды. Анга кёре, февральдан башлап ишлемегенлеге тёллеуле 5,8 процентге ёсерикдиле, страховой пенсияны орта ёлчмине 13 657 сомгъа жетерикди. Биринчи апрельде ишлеген, ишлемеген пенсиячыланы да ахчаларына къошулукъду – 2,6 процент, аны бла социал пенсияны жылгъа орта ёлчмине – 8 803 сом, сакъат сабийлени эм гитчеликден 1-чи группалы сакъатланы уа – 13 349 сом болукъдула. Федерал льготниклеге бир кереге берилген ахча да 5,8 процентге кёбейтилликди.

Андан сора да, Россейде жашаган пенсиячылаларга январь айны ахчырына дери бешшер минг берилликди. Аны ючюн фондну бюджетинден 221,7 миллиард сом бёлюнгенди.

2015 жылдан бери кийрилген жангы жорукълагъа кёре, страховой пенсияны алыр ючюн, инсанни азындан сегиз жыл урунуу стажы эмда 11,4 пенсия балы болургъа керекдиле. Быйыл пенсиячыланы саны да ёсериги сакъланады: 43,3 миллиондан 43,9 миллионга дери. Аланы кёбюсю – къыркъ миллиондан асламы – страховой пенсияны аллыкъдыла.

Аналыкъ капиталны юсюнден айтханда, аны ёлчмине түрленирик туюлду – 453 минглеи къаллыкъды. Программага къатышыргъа энта эки жыл барды. Аны ючюн юйюрге экинчи сабий 2018 жылны 31-чи декабрине дери тууаргъа

керекди, баланы интернатдан алыргъа да жарайды. Алгъа жылладача, быйыл да бу ахчаны сабийлени окъууларына, турмуш болуланы игилендириуге, ананы боллукъ пенсиясына эмда сакъат баланы кереклерине жояргъа жарайды.

Адамлагъа таплыкъгъа Пенсия фонд электрон амалланы да кийиргенди. Энди кёп жумушланы махкемени бёлмелерине бара турмай, юйде Интернет бла тамамларгъа боллукъду. Фонд жалчыхан битеу ишле бла сервисле аны бириккен es.ptf.ru сайтында бардыла.

Ала бла хайырланьрча къырал жумушланы порталында gosuslugi.ru эсепге тюшерге керекди. Адам алыкъа эсепге салынмагъан эсе, бу иш бла фонду клиент службасында болушурукъдула.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Акция

Бир бирден жүрек жылыуугъузну къызгъанмагъыз

Бу кюнледе «Сау бол» дегенни халкъла аралы кюнюн белгилегендиле. Ол сёз бла хар адам да кюн сайын хайырланганлыкъгъа, аны къуралгъанын, нек айтылып башлагъанын а хазна билмейди. Бек биринчиге уа ол 1586 жылда Парижде басмаланган сёзлюкде тюбегени саналады. Ол заманда дагъыда Россейде «благодарствую» дегенни орунуна «спаси Бог» дегенни жюрютюрге тийишли кёредиле. Алай адамла анга юйренгинчи, аны айтыу къылыкъгъа бурулгъуну кеп заман озган эди. Бюгонлюкде уа ол къайсы тилде да эркин жюрютюледи, кесини энчи жерин да алгъанды.

Бу дата бла байламлы къарачай-малкъар жаш телюну айныууна себеплик этген «Эльбрусид» фонд флешмоб къурагъанды. Ала шахарда вузла къатында, башха майданлада да тюбеген адамланы байрам бла байламлы оюмларына тынгылагъандыла, видеога да жаздыргъандыла. Бу жумушу КЪМКЪУ-ну тийресинде башлагъандыла. Алайны бошдан сайламагъандыла, нек деген

де, белгисича, мында Россейни башха-башха шахарларындан, тыш къыралладан келип окъугъан студентле кепдюле.

Ала да келерини тиллеринде «сау бол» къалай айтылгъанын эшитдирип, жууукъларына, тенглерине да жылы сёзлерин жоралагъандыла. Бу байрам кертти да адамланы бирикдиргенин, бир бирлерине жарыкъ болургъа да юйретгенин студентле, абаданла да чертип, «Сау бол» дегенни малкъар, къабарты, эбизе, арап, француз, испан, инглиз эмда бирси тилдеде айтхандыла. Дагъыда флешмобну чеклеринде жаш адамла, аталарына, аналарына сёлешип, жүреклеринде огурулу ниетлерин да билдиргендиле.

Байрам эм алгъа кеплеге кюлкюле да кёрюнеди. Алай аны магъанасы уллуду деригим келеди. Нек дегенде адетни, къылыкъны ышанын кёрюзген адетди ол. Флешмоб а жаш телюге бу магъаналы сёз бла хар къайда да хайырлана билдирге кереклисине энта да бир тюшондюрюк ючюн къуралгъанды. Шёндю алдыр

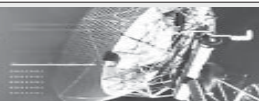
гъаныбызны уа Интернетге саллыкъбыз, бюгон тюбеген адамларыбызны айтхан жылы сёзлерин а жазып, къабыргъа газет этип, «Эльбрусидде» тагъаргъа умутлудуз, - дегенди фондну келечиси Атмырзаланы Аминат.

Бу ишге къошулургъа уа жаланда студентле угъай, преподавательле да ыразы болгъандыла. КЪМКЪУ-ну доценти Аубекир Хатухов а: «Эм алгъа кесими республикама, хар иги адамгъа да сау болугъуз, дейме. Окъуучуларыма, сабийлериме, туудукъларыма уа бу ахчы сёзге, адетге, къылыкъгъа кесим юлгю болуп юйретирге итинеме. Быйыл иш къурагъаныгъыз ючюн сиз да сау болугъуз», - дегенди.

Флешмобха къатышыргъа суйгенле аз болмагъаны себепли ол ингирге дери бардырылгъанды. Ахырында уа, хар суйген да къошулуп, «Сау бол» дегенни малкъар, орус тилдеде да уллу харфла бла жазып, барысы да бирге суратха тюшгендиле.

ТЕМУККУЛАНЫ Аминат.

Шимал Кавказ кюн сайын

Онеки сабий сад – Россейде алычыланы санында

Былтырны эсеплерине кёре, Шимал Кавказы 12 сабий сады Россейни школгъа дери билим берген бек иги жюз учреждениясыны тизмесине киргенди. Аллай айырмалыла артыкъда Ставропольде бла Чеченде кеп болгъанларын белгилерчады. Дагъыстандан да аланы санына экиси тюшгенди.

Къыралда жюз бек иги сабий садны «Келир заманын школу» деген Битеуроссей билим беруу форумда сайлагъандыла. Ол Санкт-Петербургда бардырылгъанды. Аны кезиунде Россейде школгъа дери билим берууну айныууну онглары эмда анга чырмау этген сылтаула да сюзюлгендиле.

Адъгеяда – жангы тамата

Россейни Президенти Владимир Путин Мурат Кумпиловну Адъгеяны башчысыны къуллугъуна къабыл кёргенди. Аны кандидатурасын а регионун отставкагъа кеткен оноучусу Аслан Тхакушинов кёрюзген эди. Ол аны билимге эмда жууаплы адамныча танышдыргъанды.

Сынауугъуз уллуду, экигиз да ишни тап бардырлыкъгъыгъа ийнама, жетишилме да тежейме, - дегенди Путин Тхакушинов эмда Кумпилов бла тюбешгинде, деп билдиреди «ИНТЕРФАКС-ЮГ».

КъЧР-ни курортларын кёшле жокълайдыла

Жангы жылны байрам кюнлеринде Къарачай-Черкесни курортларында 50 мингден артыкъ адам солугъанды: Домбайда – 25 минг чакълы бири, Архызда да – 29 мингге жууугъу. Ол а былтырдан иги да кепдю, деп билдиреди «Къарачай-Черкес» РИА.

Алгын ол жерлени жокълагъанлары асламысы къоншу регионлада жашаганла болган эселе, быйыл Москвадан, Санкт-Петербурдан, Кърымдан бла Уралдан да талай адам келгенди.

Фильмни бирге алдырлыкъдыла

«Чеченфильм» бла «Казахфильм» киностудияла бирге ишлеуно юсюнден келишимге къол салгъандыла. Анга кёре кеп да бармай «Самая красивая» кинокомедияны съёмкалары башланьрыкъдыла, деп жазды «Кавказ сегодня».

Фильм Къазахстандан бир жашны бла Индиядан бир къызы Чечен Республикада жаратылган сиймекликлерини юсюнденди. Иш а Индияны музейинден 20 миллион доллар турган эрттегили сауут урланганындан башланады.

Кинону быйыл апрельни ахырында алдырып тебирерикдиле. Январыны аягында уа баш рольлагъа актёрла изленрикдиле.

Шуёхлукъну юйю ачылыкъды

ИНТЕРФАКС-ЮГ билдиргенча, Миллетлени ишлери жаны бла федерал агентствону таматасы Игорь Баринов Ингушетияны оноучусуну республикада Халкъланы шуёхлукъларыны юйю ишлеуно юсюнден башламчылыкъны къабыл кёргенди.

Аны бла Москвада тюбешиюнде Юнус-Бек Евкуров аллай арагъа хар региондан да тюрлю-тюрлю миллетлени келечилери келирге, ингуш халкъны адет-төрелери бла шафърейленирге, бирге байрамла, башха жумушла да къурагъа, бош солургъа, бир бирни таньргъа окъуна келирге боллукъдула, деп чертгенди.

Андан сора да ол, Баринов бла ушагъында быйыл жайда Ингушетияда республика къуралганы 25-жыллыгына атап, миллетле аралы халланы юсю бла жыйылуу бардырыргъа, анга СКФО-ну битеу субъектлерини келечилерин чакъырыргъа боллугун да эсертгенди.

Атылган назы терекледен - семиртгичле

Волгоградны коммунальщиклери Жангы жылны байрамларындан сора атылган назы тереклени хайырланьруну тап амалын тапхандыла – аладан голлеге семиртгичле хазырлайдыла, деп билдиргенди мэрияны пресс-службасы ИНТЕРФАКС-ЮГ-га. Багушха атылган терекликке ууак кесиледе. Юзгелелени бла назы ийнелени регионун ботанический терек бахчасына элтип, айбат битимлеге бла поллеге семиртгичле хазырларькъдыла.

«Магас» аэропортда – межгит

Ингушетияны «Магас» аэропорту тийресинде бу айны ахырына жангы межгит ачылыкъды. Аны къурулушу не халда болганын республиканы башчысы Юнус-Бек Евкуров барып кёргенди. Подъездикле мекамны ичи хазыр болганын билдиргендиле. Бусагъатда аны тышын жарытууну амаллары изленеде.

Республиканы башчысыны пресс-службасындан билдиргенлерине кёре, межгитни ишлеуге, аны тийресин тапландырыуга 15 миллион сом чакълы бир къоратылганды. Ол ахча бюджетден тышында мажарылганды.

Къанат алып тюшедиле къагъытха

Юбилей

РФ-ни Жазычуларыны союзуну келечиси, фахмулу поэт, кесаматчы Мусукаланы Сакинатын лирикасыны бир сейир ышаны барды – аны назмуларын бир окъугъанни ала кеслерине тартханлай, къайтарганлай турадыла. Ол жарык, сиймекликден толган тизгинле адамны жюрегине тойрелип, анда кеслерини энчи сыйлы жерлерин алдыла.

Сакинат бюгонлюкде отуздан артык китапны авторуду. «Эрттен чыкъда», «Юрген кийик», «Ёмюрле жолунда», «Тюбешу – айырылыу», «Сага» дегенча назму жыйымдыкылада назмучу къызыбыз жашау, сиймеклик, философия темаланы ачыкълайды. Аны бла бирге уа хар чыгармасында таза жо-

регины урууу эсленеди.
Поэтесса малкяр тилге белгили жазычуларыны чыгармаларын да кёчюргенди, школ дерсликле жарашдырганды. «Хакъ дунияда жолоучулук» деген китабында къалам къа-

рындашларыны чыгармачылык жолларына эсин бурганды. КЪМАССР-ни халкь артисти Къулийланы Борисни жашаууну юсюнден жарашдырган китабы уа театры тарыхы бла байламлы магъаналы, уллу тинтиу ишди дегер боллукъбуз.

«Эльбрус» издательствода редактор, онсегиз жылдан артык «Нюр» сабий журналны баш редактору бюгонлюкде кесини ишчи жолун «Заман» газетде андан ары бардырады. Алай ол къайда уруна да аны баш жашау жоругъу малкяр халкьны маданиятына бла адабиятына къуллукъ эттудю.

Бу кюнде эгечибиз Сакинат юбилейин белгилейди. Аны себепли ол бюгон бизни ушакъ нёгерибизди.

«Бу дунияда не зат унутулса да, поэзия кесини сыйлы жерин къачан да тас этерик туйюлдю»

- Сакинат, мен эшитгенге кёре, жазган адамла, биринчи назмуларыны юсюнден айта, къаламны къолгъа алырга акъылбалык кезиуню сиймеклиги талпындырганды, дейдиле. Сен а къалай тагып башлаганса биринчи тизгинлеринги?

- Поэзиягъа чынтты сиймеклигим, баям, ата юйюмде къозгалган болур. Ыннам Мусукаланы Батта хапарла, жомакъла, назмула айтырга уста болганды. Кеси ауруп жатханда уа, китапланы манга окъутуп туруучу эди. Зумакъулланы Танзиляны, Кациланы Хабуну, Гыттыулары Максими, Тёппеланы Алимни, Гулаланы Баширни эм башха атлары айтылган поэтерибизни сейирлик дунияларын мен ол заманлада толусунлай ачхан эдим кесиме.

Бизни юй къонакдан кыруу болмаучу эди. Сёз ючюн, Дептуланы Хаким, огарыда сагъынылган Хабу, Максим къарт анамы терк-терк жазылаганлай тургандыла. Баям, ол сейирлик тюбешуле кыраган болурла бу жаны бла итиниюумю.

Жуужукълары, тенгери бла.

- Мени оюмуна кёре, чыгармачылык бла юрешген къыйын ишледен биринди. Ангылайым, мында бу неда ол магъаналыды деп айтхан тюз да болмас. Алай дагыда бу жаны бла алып къараганда, поэт, жазычу не атача энчи эс бурургъа керекди?

- Чыгармачылык алай бир къыйынды деп айталлык туйюлме. Ол жюрекден келген зат болур. Ишлерге учунмай эсенг, дегенди бир бурунгулу акылман, жюрегинг сиюнгени эт. Не жумушчу да сийооп тындырсанг, тынч кёрюнюп къалады.

Бир-бирле жазган затларын эм магъаналыгъа санайдыла, бирле уа кеслерин ал сатырда кёрюнге излейди. Кесими юсюмден айтсам, насыпка, бир заманда да менсинген къылыгым болмаганды. Кыатымда да огултур, жууаш, сыйлары-намыслары жюрюген адамла табылгандыла.

Бек биринчи жазган затларыма Къулийланы Къайсын бийик багъа берген эди. Семинарладан биринде келип, мангылайымдан да уппа этип, кёрюрсюз, бу къызчыкъ

бизни атыбызны айтдырыкъды дегени уа бюгон да учундурганлай турганын букъдурмаганлай атайым. Жазган адамны айтхан сёзю жюрекленди ачытмагъанлай, аланы кёллерине жете эсе, окъуучу анга энчи эс бура эсе, ма аны санайма бу ишде эм магъаналы затха.

- Бюгонлюкде поэзия, алгын заманладача, кесини энчи жерин сакълаялык болурму? Бийик технология айнаыган ёмюрде окъуучу къайтырыкъ болурму адабиятта?

- Не зат кетсе, унутулса да, поэзия уа кесини жерин бир заманда да тас этерик туйюлдю. Окъуучу да, сёзсюз, къайтырыкъды. Бусагъатда анга юлголе кёпдюле. Сёз ючюн, университетни Отарланы Керим атлы малкяр маданият арагъа, «Эльбрусид» жамауат фондах келген сабийлеге къарасам, сейир этеме. Бюгоннго жашла бла къызла поэзияны сюедиле, аны теренине кириге хаппа-хазырдыла.

Поэзия хар кимге да керекди. Малкяр театры артисткасы Созайланы Мариям жашаууну бир къыйын кезиунде алай айтханы эсимдеди: «Назмиланы окъуйма да, аланы кёбюсю тюз кесими юсюмденча алай сунама». Олду бек башы.

Адам кюн сайын акъ сёз бла жазылган затланы окъуп турмайды, алай бир мудах сагъатында жюрегин бир кесек тынчайтырга излесе, назму китап алады къолуна. Андан сора акъ сёз инсанни кёлюнде ариулукъ сезим туудуруу ючюн да бек керек затладан бири сунама. Аны себепли адабиятны тамблагъы кюню жарыкъ болуруна бир ишеклигим да жокъвуду.

- Поэзия бусагъатда окъуучуну жюрегине энчи жол табарча къаллай темаланы артыкча кётюрюрге тийишлиди?

- Поэзияда ёмюрлеге къаллык зат – ол лирикады. Шекспир сиймеклики юсюнден онжетинчи ёмюрде жазганлыкыгъа, ол бюгон да кесини орунун тас этмей турганы бла киши даулашмас. Жюрек сезимледиле бек магъаналы бу жанрда. Сёзсюз, инсан назмучулукъ да керекди, алай, айтханымча, сиймеклик сезимледен туугъан затла кыраидыла поэзияны бек башын.

- Сен «Нюр» журналгъа онсегизден артык жылны баш редакторлукъ этип турганса. Неге юйретгендиле сабий аудитория бла ишлеген жылларынг?

- Эм алгъа Гуртуланы Элдаргъа ыразылыгъымы билдириге сюеме былайда. Ол ачханды манга бу ишни тасхаларын, кёп затха да юйретгенди. Бюгонлюкде не деселе да, шарт айтталыкыма ол жыллада окъуучула бла бир биринчи тапханыбызны, ангылагъаныбызны. Сабийле, ата-анала, устазла бла да арабыз бек иги болганды.

Журнал кертиси бла да кёп затха юйретгенди: алдамазгъа, кертиси болургъа, жууаппылыкыгъа. Сени къылыгынгында ол ышанла болмасала, сабий ангылап къолды, артада не бек юрешсенг да, жалгъашмайды.

Бизни таулу сабийле алай ачыкъ кёллюедиле, кимге да болушургъа хазыра. Аланы тазалыкъларына абаданларыбыз жеталмайдыла. Жашчыкыла бла къызчыкыла ана тиллерин да бек сийгенлерин белгилерге тийишлиди. Шахар школлада тауча иги билмегенле бир бирлерге бла ёз тиллеринде сёлеширге юрешгенлерине кесим шагъатма. Таматала уа, жарыуыгъа, бу жаны бла алагъа чырмаула чыгарайдыла. Не айттырыкыса, ол малкяр тилден экзамен берликди деп, барып ана тилин окъумазча заявление жазган ата-анагъа?

- Бюгонлюкде политикада, жамауат ишде, адабиятта тиширюуну сёзю, оюму шарт эшитилинеди. Къыйынмыды, сени акъылынга кёре, анга, башламчылыккыны къолгъа алып, тегерегиндегилене кесине тынгылатхан?

- Акъылымы, сёзюмо, ыннам Баттагъа ушап, бир заманда да артха салганладан туйюлме. Оюму ачыкъ айтханлыкыгъа, не сёз, не иш бла бир заманда кишини абындырмагъанма, абындырыкъ да туйюлме. Бир адамны юсюнден жалган къагъытла жарашдырмагъанма, алагъа къол да салмагъанма. Алай затланы кёрюп болмайма, ачыкълыккыны уа бек сюеме.

Бусагъатда кырап турсанг, адамла хар неге да сансыз болгъанча кёрюнеди. Сени къатынгда бир уллу, намысы жюрюген инсаннга ол юйретгенле, ол онг бергенле жалган даула айта турсала, тынгылап, анга кырап тургъан таматала бардыла. Абаданларыбыз алай болсала, жашларыбыз да аладан юлго алып, ол жорукъну тутсала, сора биз не тукумубуз, къаллайлабыз!

Ол себеден бирде бизни тиширюулагъа эр кишиле тынгылауну ийип турган кёп жердеде сёлеширге тюшеди. Хау, ол алай тынч туйюлдю, алай болургъа да керек туйюл эди.

Жазычу Шауланы Хасан бла.

- Назмуларынган биринде сен халкь ол неди деп сагъышланса. Кертиси бла да, миллетими сюеме деген – ол уллу, терен ангыламды. Ол сезим къаллай болургъа тийишлиди?

- Бирле къычырып, кёкюрюклерин туйюп, хар жерде да мен халкьымы бек сюеме дегер хаппа-хазырдыла. Алай эм алгъа ол сиймеклик уллу сёледен угъай, ууакъ ишледен башланады. Сёз ючюн, къатынгда адамгъа эс тапдыр, болуш, аллынга келгенни мудах этме, тийре, къоншу бла иги бол.

Айтханымча, уллу сёлеширге угъай, Къулийланы Къайсынча халкьитни атын иги бла айтдырыгъа, Эфендиланы Салихча, Тетууланы Хадисча уллу ишле этерге талпынырга керекди. Хар адамны да кесини, миллетини, Аллахны аллында да энчи борчу барды деп алай къарайма. Ол теманы кётюргенме сен сагъынган назмулда да.

- Кесинг насыплыгъа санаймыса?

- Насыпсызма дегер да жарамыз. Ыннам – къайда ёксюзню, къарыуузну да тегерегине жыйган адам, бюгон да айтадыла анга ыразылыкъларын кёпле. Атам Азор – Кертиланы Жанхотну жашы. Къарачидан келип, Къабаргъада жашаган алпамы кулакка деп тутдуруп айгенде, ыннамы революционер къарындашлары аны кеслерине жаздырып къойгандыла. Жуукълугъа а бюгон да жюртебиз. Анам – Хочуланы Мусосну, жазычу Салихни къарындышыны, къызыды, Шабазны туудугъу. Юч къарындышым, эки эгечим. Ма алай ариу юйюрге ёсгенде.

Анам эрте кетип, сабийле атасыз къалын да жарсыганма. Жети жылны ичинде жалган даула бла къыйнап, тинтип, къыралдан къыйыным кирмей бир сом алмагъаным ачыкъланганды къуангандыма. Ол да манга бек уллу насып эди. Жаланда андан сора кетгенме сабий журналдан кесим къагъыт жазып. Аллахны ахшылыкыгъындан, къарындашларым, эгечлерим, сабийле сау, иги шуёхларым бар.Насыплыма.

- Сакинат, сени «Умут-атым» деген жарыкъ муратладан толгъан бир аламан назмунг барды. Бюгонлюкде да умутунг алай атлымыды?

- Умутум асыры атлында, бюгон да тохтаалмай турады! Эл бла бир муратым: таулу тиширюуланы, ахшы адамланы юслеринден китапла чыгарырга, иги тынгылы хапар айтырга сюеме. Жазгъан затларым да – назмула, хапарла – жыйылыпдыла. «Зухура» деген романны башлагъанма. Ишим кёпдю, шукур Аллахха!

Ушакъны **ЖАНГОРАЗЛАНЫ**
Нажабат бардырганды.

Бу фестиваль жаш фахмуланы ачыклаганы, жангы чыгармала бла шагъырей этгени бла атын айтдырганды. Бююнча эсимдеди аны «Салам алейкум!» деген радио бериуден башланганы. Ол алакат ишге радиогъа тынгылаучула, арта да уа телевизоргъа къараучула да, сёзсюз, бек ыразы эдиле. Алай ол халкъла аралы магъаналы болур деп кишини эсинде жокъ эди. Баям, аны автору Этчеланы Музафарны окъуна. Бююнлюкде уа керти окъуна бийик даражагъа жетгенди, анга уа аны хар концертине улуу залла къараучуладан толуп болгъанлары да шагъатды.

Ма бу жол да алай болгъанды, бош жер жокъ эди. Байрамны КъМР-ни эм КъЧР-ни сыйлы артисткасы Къарчаланы Рая башчылык этген «Кюн шахарны жаухарчылары» деген сабий ансамбль «Амазонкаланы» тепсеую бла ачханды.

Ол да бошдан туюл эди. «Салам алейкумну» баш шарты - фахмуланы гитчеликден ачыкылауду. Ол къууанчлы ингирге келгенле дагъыда кеп жангы жыр бла макъамла эшитгенди, башлагъан авторла бла да шагъырейленгенди. Жаш фахмуланы сахнагъа атлары белгили жырчыларыбыз бла бирге чыкъганлары да иги кёрюнгенди. Малкъар халкъны эрттегили жырларыны унутулмай айтылгъанлары да бек хычуун эди. Къараучула озгъан жыл юбилейин

Фестиваль

«Салам алейкум» ЭНТТА ХУНЕРЛИЛЕНИ ЖЫЙГЪАНДЫ

Озгъан орта кюн Нальчикде Музыка театры сахнасы кеп фахмулу жашланы бла къызланы жыйганды. «Салам алейкум» деген телерадио-фестиваль быыл бла жыйырма жетинчи кере къуралганды. Анга къараргъа, хар замандача, республиканы шахарлардан, узакъ тау элдеринден да кепле келгенди.

Сумайланы Ахмат «Тауланы» сыйлайды.

Этчеланы Музафар.

дюсери Текуланы Амур жыйылгъанлагъа жырлары бла бирге жюрекден баргъан ариу алгышларын да къызгъанмагъандыла.

Алгъаракълада миллет къобузда сокъгъанланы ингири болгъан эди. Анда уа «Къайсыннга жюз атла» фонду председатели Тетууланы Хадисни башламчылыгы бла миллет инструментлени ансамблин къураргъа деген предложение айтылганды. Аны биринчи чыгъа келген чирчиклери да ол кюн театргъа келгенлери ариу макъамлары бла келлерин алып ююн къалмагъандыла.

Этчеланы Музафар телерадиофестивальны къуралууу бардырыргъа себеплик этгенлени атларын да улуу ырызлыкъ бла айтханды. Ол санда республикалы «Заман» газетни коллективине, Чегем, Черек, Элбрус районланы администрацияларыны башчыларына, предприниматель жашларыбызны къауумуна да ыспас этгенди. Ахырында уа сахнагъа Атмырзаланы Эльдарны, Холамханланы Къайсынны, Туменланы Жаннетни бла Айшатны чакъырганды. Ала тауча, орусча да фестивальгъа жораланган жангы жырны айтхандыла. Алагъа уа башха артистле да эжиу этгенди.

Концерт бошалгъандан сора уа жанымда олтургъан къабартылы тишируу былай айтханды: «Мен бир неча жылыны ичине жюрюйме «Салам алейкумгъа». Кесим а тауча бир сёз да билмейме. Келгеними сылтауу - сизни жырчыларыгъызны ариу ауазлары бла хычуун макъамладыла. Бек суюк тынгылайма. Тёппеланы Алимни, Газаланы Алимни, Холамханланы Къайсынны жырлагъанларын бла Башийланы Магометни сокъгъанын артыкъда бек жаратама. Программада Газаланы Алим бар эди, жарсыугъа, концертте уа келмегенди».

Хау, фестиваль жыл сайын бардырылады, жангы атланы асламлагъа туура этеди. Ол алакатды. Алай, хар замандача, балдан толуну ичине бир къашыкъ къара чайыр къошулмай къалмайды. Мен бу ишни учхара жерлерин сагъынмай къоюуну тийишли кёрмейме. Биринчиден, концерт жарым сагъатдан артыкъ заманга кечигип башланганды. Экинчиден, аны бардырганла сахнагъа чыгып селешгенлеринде, тынгылы хазырланмагъанлары эсленип къалганды.

Былай ишни башлардан алгъа, ол къайсы тилде бардырылырын шарт тохташдырыргъа керек болур. Сахнагъа чыгып, жартысын орусча, къалганын да малкъар тилде айтыу артыкъ алакат кёрюнмейди.

Былайда бир адамны да, бююнча бег а фестивалыны магъанасын, эниш этер муратда туюлме. Жаланда игилик тежейме.

М.АДИЛОВА

Суратланы автор алганды.

Аппайланы Алим бла Радмила.

Башийланы Фатимат бла Мусукаланы Джамия.

белгилеген, жюзден аслам жыргъа макъам салган фахмулу жашыбыз Бёзюланы Алимни жырлагъанына, музыкалы инструментледе сокъгъанына да бек ыразы болгъандыла.

Концертни энчилиги да бар эди. Арт жыллада жырчыларыбызны хазна къалмай барысы да къайда да бир жырларын айтып туруучулары кимге да жашырынлыкъ туюлду. Бу жол а башха тюрлю болганды. Аланы да репертуарлары жангыртылганды. Аны къараучула эслемей къоймагъандыла. Концерт юч сагъатха жууукъ заманны баргъан эсе да, эрикдирмегенди. Хар артистге да кепге баргъан къарсла урулгандыла.

«Салам алейкумгъа» кеп жылладан бери «Ийман» ООО продюсерлик этеди. Аны баш директору КъМР-ни Парламентини депутаты Сумайланы Ахмат, сахнагъа чыгып, Бёзюланы Алимге бла «Таулан» ансамбльге конкурслада хорлагъанлары, ариу жырлары, ауазлары бла жамауатны къууандыргъанлары, келюк кетюргенлери ююн да кеп алгыш этип, ахча саугъала бергенди.

Жырчыла да, ол санда Черек райондан аты белгили Атмырзаланы Эльдар, кепле алыкъа иги танымагъан Къулбайланы Махмут, жумушакъ ауазы бла жюреклени кесине тартхан Туменланы Айшат, кепле билген,

таныгъан Макытланы Арсен, халкъ ийнагъы Тёппеланы Алим, жангы жыры бла къууандыргъан Бийланы Аслан, ариу ауазлары бла адамланы келлерин кетюрген Мусукаланы Руслан бла Холамханланы Къайсын, Чегем райондан жаш жырчы Таукенланы Салим, Акъ-Суудан аты кенг белгили Аппайланы Алим бла аны чырайлы юй бийчеси Улбашланы Радмила, «Таулан» бла «Ийман» тойоюн къауумла, къыл къобузгъа жан салган Башийланы Магомет эмда уста къобузчу, тюрлю-тюрлю конкурс-ланы лауреаты Башийланы Фатимат, жаш скрипка Мусукаланы Джамия, сёзсюз, телерадиофестивальны про-

Тукьум жыйылыу

Абаданланы - хурметлеу, жаш тёлнюю - кёллендириу

Кёп болмай Сабанчылары ёсюп келген жашларын бла кызыларын окьууда, спорт-да, искусствода, культурада, дагыда башха ишледе не жетишимле болдурганларын сюзгендиле эмда айыр-малылары алгышлаган-дыла, сыйлагандыла.
Ала Къабарты-Малкъар кырал университетни «Къурулуш архитектура эм ди-

игиди»,-деп, ол жыйылган-ланы алгышлаганды. Ызы бла сёзню тукьум таматагъа бергенди. Заур Муратович жылны ичинде къаллай жумшла тамамлаганыны, келир заманга да къайсылары кълганларыны юсюнден тынгылы хапар айтханды.
-Къураучу съездибиз бол-ганлы онюч жыл озганды. Кесигиз билгенликден, анда

алышханын айтып, аны эсге тюшюргенди. Жаш адамла ма аныча кишилени юлгю-сюнде ёсгенлерин чертгенди. Ызы бла ёсюп келген тёлнюю юйретиуге да совет кесини ишинде баш магъана бер-генин белгилегенди.

- Биз алагъа энчи кёзден къарайбыз. Студентлерибиз, аспирантларыбыз, тюрлю-тюрлю бёлюмледе урун-ганла бла да терк-терк тю-беше турабыз,-деп, къауум шарт келтиргенди. Школну алтын майдаллагъа бошаг-анланы, вузлагъа кирген-лени, кызыл диплолла ал-ганланы да санап чык-ганды. Москваны, Санкт-Петербургну эмда кыралы-бызны башха даражалы окь-уу юйлерине кирген жашланы бла кызылары саны жылдан-жылгъа ёсюп барганын ёх-темлик бла айтханды.

Ма бу жыйылыуда да иги окьуган жыйырма бла юч школчу, бир студент, иш-леринде жетишимле бол-дурган башха жашла бла кызыла да саугаланган-дыла. Алагъа тукьум советни грамоталары, ахча да берил-генди. Сёз ючюн, Сабанчы-ланы Алийни кызы Арипа «Ты будешь жить, забвения не зная» деген телефильми бла онекинчи Битеуроссей фестивалны лауреаты бол-ганды. Диана КъМКЪУ-ну магистратурасын кызыл дипломгъа бошаганды.

зайн» факультетини отоула-рындан биринде жыйылган-дыла.

Тюбешиуге жюзден аслам окьуучу, студент эм аспирант ата-аналары бла бирге къатышхандыла. Нальчик шахар-дан, Заюководан, Аргудан-дан, Бахсандан, Кишпекден, Лашкутадан эмда республи-каны башха жерлеринден да кёп адам келгенди.

Жыйылыуну «Сабанчы» советни секретары Чамал ачханды. «Дагыда бир кер-ма былай жолугьургъа, бир бирни кёрюрге, бир бир-ден тансыклыгыбызны алыргъа онг чыкьганы бек

бек магъаналы проблемала кётюрюлген эдиле, устав къабыл этилген эди, жаш тёлнюю тюз ниетли юйр-тирге кереклисини юсюнден да къаты айтылган эди. Тукьумгъа кёп миллетлени келечилери киргени себепли ол келишиулюкню, мамыр-лыкны эмда тынчлыккыла жашауну сакълаугъа, бютюн кючлендириуге юлюшюн кшоаргъа итинеди. Ол да аны борчларындан бириди,-дегенди.

Андан сора докладчы Уллу Ата журт урушну ветераны Сабанчылары Батырбекни жашы Мустафа дуниясын

Аргудандан эки къарындаш Аскер бла Чамил, Заюково-дан Рамина спортда жети-шимли болгандыла.

Жыйылыуда дагыда тех-ника илмуланы доктору, проф-фессор Хусей Хажисмело-вич, тарых илмуланы доктору Хажимурад Алексеевич, жаш тёлнюю эмда ата-аналаны да келечилери сёлешгенди-ле. Ахырында «тёгерек стол» болганды, анда этилген ишни эсеплери сюзюлгенди-ле, келир заманга борчла салынгандыла.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

Ахшы башланыу

Жангы жылда биринчи эри-шиу республиканы боксдан биринчилиги болганды. Ол, Россейни спортуну устасы А.Х. Кажаровну бла афган урушну ветераны Х.Х. Кажаровну хурметлерине жорала-нып, Шалушка элде барды-рылганды. Анга 2003-2004 жыллада тууган боксчула къатышхандыла.

Анда Элбрус районну спорт школларындан жашчыккъла да жетишимли болгандыла. Кеслерини ауурлукъ катего-рияларында биринчи жер-

ни – Бийчеккуланы Тенгиз, экинчи жерлени Жанукуланы Расул бла Казбек Лигидов алгандыла. Созайланы Азамат, Ринат Ибрагимов, Расул Аракелян ючюнчю жерлеге чыкьгандыла. Аланы трен-ерле Гергьокъланы Ахмат, Чегембайланы Ахмат, Юсюп Кумыков юйретедиле.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: Чегембайланы Ахмат анда жарау этген боксчула Ринат Ибрагимов эм Созайланы Азамат бла.

Инспекторла къонаккълагъа болушхандыла

Ставрополь крайдан юйор-Элбрусну тийресинде солюу-дан къайтхан кезиуде кыйып болумгъа тюшгенди. Ала-ны машиналары сынып, эр киши, юй бийчеси эм гитче кызычкълары бла жолда кългандыла.

ДПС-ни энчи взводуну ин-спекторлары трассада аланы кёрюп, республиканы кьо-

накъларын кеслерини маши-наларына олтуртуп жылыт-хандыла эмда аланы транс-портларына ремонт этерге болушхандыла. «Инспекторла бизге жан ауртуп, ол кыйын болумдан чыгаргандыла», - деп жазганды Черненкону юйюрю полициячыларыбыз-ны юслеринден социальный сетьледе.

РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда управлениясында Жамауат советни келечилерини республиканы инсанларын 2017 жылда январь айда приёмгъа алыуну графиги

Кюн	Заман	Жамауат советни келечилери
17 январь	Кюндюз 10 сагъатдан 14 сагъатха дери	Боготов Х. Л. Хамирзов Х. М.
24 январь	Кюндюз 10 сагъатдан 14 сагъатха дери	Суншев З. Ш. Сидорук П. Ф.
31 январь	Кюндюз 10 сагъатдан 14 сагъатха дери	Додуланы А.Т. Атабийланы А.Х. – Жамауат советни башчысыны орунбасары

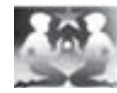
Ыйыктыкка гараскан

КЪОЧХАР. Төгеригизде адамланы жүреклеринде болганны ангыларыксыз. Бир сөз бла айтханда, сиз аланы акылларын тюз китапны окугунча билликсиз. Ол кылыгыгызын хайырланып, ишигизде да жетишимле болдураллыксыз.

ТАНА. Юйренген болумларыгызын төрлендирге суйюп турсыз. Ишигизде бошталмаган жумушла, юйде кыатышлык... Алай бла бусагьатда төрленулеге хаппа-хазырсыз.

ЭГИЗЛЕ. Ишигизде кесигизни көргюзюрге онгла кьуралгандыла. Тап барса, сизге кьулукь окуна берирге боллукьдула. Бу ыйыкьда жангы затла сатып алыргьда да амалла бардыла.

АЙЫРЫЧАБАКЪ. Ишигизде, коллегаларыгыз бла келишиюк жаны бла да жарсыула чыгарча көрюнеди. Аны себепли хар сөзюгюзню иги сагыш этип айтыгыз. Суйген адамыгызга да энчи кыайгырыгыз.

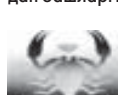
АСЛАН. Ыйыккы ортасында таматарларыгызга бийик жетишилени көргюзюрюкюз. Алай ахча жаны бла кьуандырык туйюлдюле, махтауга ыразы болуп кьалыгыз. Бусагьатда саныгызын чархыгызын мардагьа келтирирге алапат заманды.

КЫЗ. Бу кюнледе сейир оюмла келликдиле акылыгызга, аланы жашаугьа кийирича амалла да. Асламысында ала иш бла байламлы боллукьдула. Юйор жашауугьа да бусагьатда хар зат ырахатды.

БАЗМАН. Сейир кюнле сакьлайдыла сизни. Не да келюгюзню халына кере кьураллыкды. Аны себепли мудахланмагыз. Билмей турганлай хар затны да жангыдан башларгьа итинирге да боллукьсуз.

АКЫРАП. Жууукь заманда ахча бла байламлы жарсыулары кетерирге кьорешгенлей турлукьсуз. Ыйыккы ахырында уа файда тошерикди. Алган сомларыгызын кьоратып бошамгыз, бу жаны бла бироз сакьлыкь изленеди.

МАРАУЧУ. Билмей турганлай юйор бохчагызга иги кесек ахча тошерикди. Ишигизде болжалга салыргьа жарамаган жумушла чыгарыкьдыла. Кечге дери турургьа керек боллукьду.

ТЕКЕМЮЙОЗ. Бу ыйыкьда ишлени жаланда ич сезимизге таянып тамамларгьа кьорешмегиз. Кыатыгызда адамланы оюмларын да соругьуз. Суйгенигиз бла арагызын иги этерге тап кезиудю.

СУУКЪУЙ. Жууукь кюнледе туйюш-урушлагьа кыатышмазгьа кьорешигиз. Ол артда игиге келтирмез. Бусагьатда андан эсе солургьа атланыгыз неда аны бла байламлы планла салыгыз.

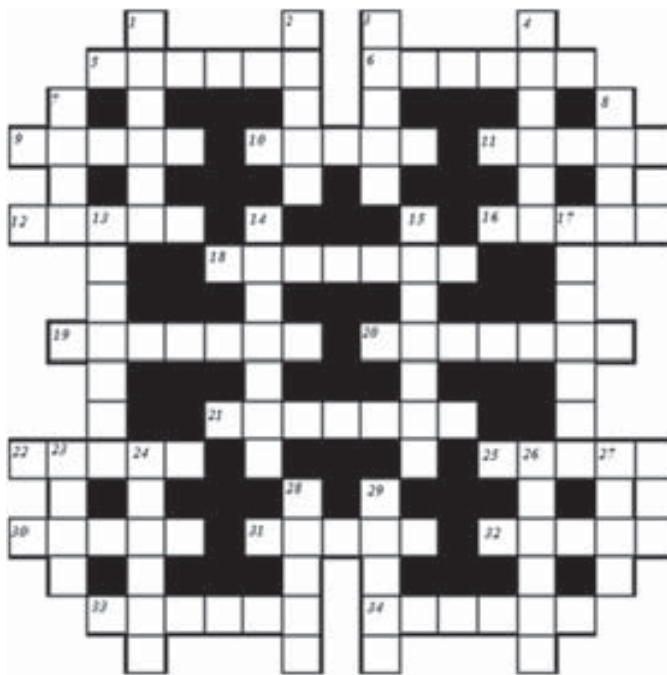

ЧАБАКЪЛА. Бу кюнледе сизни эсигизни бийлеп турган ишлени женгил тамамлап бошайлыкьсыз. Жюрегигизни бироз шошайтыргьа кьорешигиз, керексиз затланы юсонден сагыш этип турууну кьуюп.

ЭНИНЕ: 5. Адам ат да, сыйлы таш да. 6. Жазыучу Жолабланы ..... 9. Кырачайны баш адамы. 10. Беш тау аууздан бири. 11. Дин окуууну бир тюрлюсю эм аны жанлы кьауум. 12. Болжаллы мекам. 16. Ананы бир аты. 18. Жаз башында жаугьан кьар. 19. Жазыучу Улбашланы ..... 20. Бир тюрлю бир терс иш этиу. 21. Тау элледен биринде жашагьан адам. 22. Жети зат кьошулуп этилген хантус. 25. Кьоруулаучу. 30. Аллай ташла бардыла тауда. 31. Кюн тиймеген жер. 32. Иш хакь. 33. Тишируу ат. 34. Кеп минчакьлы кегет.

ЁРЕСИНЕ: 1. Ашагьан заманда хайырланыучу зат. 2. Кыра тенгиз боюнунда пионер лагерь. 3. Жугарны тюрлюсю. 4. Ун тартхан жер. 7. Кырачайда элни аты. 8. Кегет этмеген тереклени бир тюрлюсю. 13. Душманладан керек хапарны билиучу. 14. Тишируу ат. 15. Эрттегили аскерчи. 17. Динсиз адамны кылыгы. 23. Грузинли поэт Руставелини аты. 24. Бизни театры актрисасы Текуланы ..... 26. Лермонтовда эгечин Печоринге сатхан жаш. 27. Кыш сабийле учуучу зат. 28. Ётюрюкден ол игиди. 29. Эшик керек.

СӨЗБЕР

ГАЗЕТНИ 250-чи НОМЕРИНДЕ ЧЫКЪГЪАН СӨЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

1. Бал. 2. Кынгыр. 3. Алгышла. 4. Жыл. 5. Толу. 6. Файдалы. 7. Адакьа. 8. Зар. 9. Насып. 10. Сырыйна. 11. Бай. 12. Бий. 13. Нарт. 14. Ёмюр. 15. Мамырлы. 16. Жол. 17. Салам. 18. Ариулукь. 19. Ана. 20. Ата. 21. Кюле. 22. Улан. 23. Жазыу.

Эгертиу

Гитчелени кьараусуз кьоймагыз

Хурметли жамауат! Арт кезиуледе отда кийген бала кеп болгандыла. Ол себепден сизден тилейбиз: аланы кеслери алларына кьоймагыз, отлукь неда терк кьабыныргьа боллукь башха затланы ала жетер жерледе тутмагыз, газ печелени, ток бла ишлеген приборланы сакь болуп хайырланыгыз, тийишли жорукьлагьа дайым эс бурганлай туругьуз.

Аз да уллу келлююк палахха келтирирге боллукьду! Жангылмагыз, сабийлеригизге сакь болугьуз!

КЪМР-ни Саулыкь сакьлау министрствосу.

Ангыпатыу

Сансызлыкь хата келтирир

Аманлыкьланы, законлагьа бузукьлукьла этилгенлерини юслеринден ич ишле органланы кыайсы бөлюмюне да билдирирге боллукьду, ала кьалайда, не заманда этилгенлерине да кьарамай. Аны адам кеси келип айтыргьа, телефон бла селеширге, билдириуню почта, факс, телеграф бла берирге неда связьны башха амалларын хайырланыргьа боллукьду.

Право низамгьа бузукьлукьланы юслеринден РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда Управлениясыны дежурный бөлюмюне да бу адрес бла билдирирге боллукьду: **Байсолтанланы Алим атлы орам, 11 «а» мекам. Полицияны шахарда 1-чи номерли бөлюмю: Ногмов атлы орам, 47 мекам, 2-чи номерли бөлюмю: Кыабарты орам, 193 «а» мекам.**

Нальчикде УМВД-ны пресс-службасы.

Учредитель: Кыабарты-Малкьар Республиканы Парламенти бла Правительствоу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Ж.Ж.

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары)
ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)
МОКЪАЛАНЫ Зукура (культура бөлюмю таматасы)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика бөлюмю таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кьоруулау жаны бла Кыабарты-Малкьар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер — 0066. Индекс - 51532

Газетни басмагьа КЪМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикге кере 19.00 сагьатда кьол салынады. 20.00 сагьатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫКЪАРГЪАНЛА:

Мокьаланы Зукура - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфийа - жууаплы секретарьны орунбасары;
Зезаланы Лида - (1, 2, 3, 8-чи бетле),
Геляланы Валентина - (4, 5, 6, 7-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2100 экз. Заказ 43
№1631 Багьасы 10 сомду

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5

электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru